

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Kélyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hető és
kannap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kódiratok visszaadását
vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 25.

Az ügyvédek panaszkodnak.

Egy jalkiáltás tör ki Budapesten: az országos ügyvédgyűlés panaszt panaszra halmoz, melyek egy mondatban csúcsosodnak ki:

— Nincs kenyerünk!

Összesereglettek az egész ország ügyvédei a fővárosban. Elment a falusi fiskális, a kinek tyukokban fizetik a koronákat, tojásokban a filléreket. Elment a kisvárosi tekintetes ügyvéd ur, a kinek saját felét kell beperelnie a perköltségekért. Elmentek, hogy elmondják panaszait nagyságos kollégáiknak és együtt tanakodjanak közös javukon.

S mit látnak a nagyságos fővárosi ügyvédeknel?

Vannak utcák, a melyeken nem minden házra, hanem minden emeletre jut ügyvéd. Ott lakik 3 hónapig, akkor nem tudja fizetni a házbért, odább megy hát s lehet, hogy éppen egy hasonló sorsu kollégával cserél lakást. Peres ügye alig van, védenie nincs kit, foglalkozik hát egyéb *akármivel*, mert élni a levegőből még a legmagasabb emeleten sem lehet. Éppen csak a neve ügyvéd, foglalkozására ügynök, keresetere proletár, jelenére hajótörött, jövőjére kétségbeesett.

Ezek fogadják vidéki kollégáikat az ország ragyogó fővárosában. Csoda-e, ha általános a panasz a jelenre nézve?

Hova lett annak az osztálynak régi jólléte, régi tekintélye, mely egy Kossuth

Lajost, Deák Ferenczet, Szilágyi Dezsőt adott a hazának?! Megette az idő, tönkretette a kor, megsemmisítette az ijesztően nagy szám.

Magyarországon háromszor kevesebb emberre esik egy ügyvéd, mint a művelt nyugati államokban. Budapesten abszolút számokban véve is 400-zal több ügyvéd van, mint a hatalmas, nagyforgalmu Berlinben. És Nagyváradon éppen háromszor annyi az ügyvéd, mint a velünk egyenlő számú lakossal bíró Innsbruckban. Nem csoda, ha az egész magyar ügyvédi kar egy kiáltásban tör ki:

— Reformot, hogy megélhessünk!

Meg is indult a tervezetések özöne. A mostani budapesti ügyvédgyűlés tárgysorozatának egyik legfontosabb és legjobban megvitatott pontja az, hogyan lehetne az ifjúságnak az ügyvédi pályára tódulását megakadályozni?

Van javaslat elég. Némelyek a numerus clausus mellett törnek lándsát, még pedig olyasformán, hogy a bizonyos helyre meghatározandó ügyvédi állások felét a kormány kinevezés, felét az ügyvédi kamara választás útján töltené be. Vannak, a kik az angol és a francia rendszerben elfogadott bifurcatiót sürgetvén, nálunk is alsóbb és magasabb rendű feladatokkal foglalkozó ügyvédi osztályokat létesítenének. Vannak végül, a kik az ügyvédjelölti gyakorlatban eltöltött évek számát emelnék fel.

Mindezek a javaslatok célra nem vezetnek. Nem fakadtak szabadelvű talajból, nincsenek a magyar szabad levegőhöz szokva, a mellett ugy gazdasági, mint erkölcsi szempontból kifogás alá esnek,

mert — különösen az utóbbi — megakadályozzák a fiatal embert az önállósulásban.

Ezzel szemben tagadhatlan, hogy a rossz megélhetési viszonyok dacára az ifjuság valósággal tolong az ügyvédi pálya felé. Másutt kell tehát a baj okát keresni.

S ha keressük, meg is találjuk jogi oktatásunk kétségbeejtő lazaságában.

Sehol sem kell olyan keveset tanulni, mint a jogi pályán. A szegény fiu sehol sem ér rá annyit keresni mellékfoglalkozással, a vagyonos sehol sem ér rá annyit léhaskodni melléksemmittevéssel, mint ha a jogi fakultásra iratkozik be. Legtöbben csak beiratkozáskor meg az index aláírásakor mennek föl Budapestre vagy Kolozsvárra, esetleg a részletekben ledolgozott vizsgákra és szigorlatokra. Egyébként pedig dolgozik vagy urizál Csáktornyan vagy Seps-Szent-Györgyön, mint budapesti egyetemi rendetlen hallgató.

Ha aztán rajta van az ember egy pályán, ott is marad. A principális mellett előbb jogászkodik, aztán ügyvédjelölt lesz s három év múlva végre eszébe jut, miből is fog megélni?

Beh szomorú választ kapnak erre sokan, nagyon sokan!

Ha tehát a mai helyzeten javítani akarunk, gyökerében kell orvosolnunk a bajt. A jogi oktatást, helyesebben a jogi tanulást kell olyan szigorúvá tenni, a minő a műegyetemen s az egyetem többi karán. Kötelező kollokviumok, szemináriumok, kötelező előadásra-járás, a pusztá elméleti órák közé gyakorlati előadások behozatala mind sok oda nem való alakot

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

A vörös talár.

— Dráma négy felvonásban, írta Eugène Brieux. A Szigligeti-színházban először adták 1901. nov. 25-én. —

Brieux, a nálunk is egyszerre ismertté vált francia színműíró hadjáratot indított a modern társadalom egy csomó kinövése ellen s a leghathatósabb fegyverrel: a színművészetel küzd ellenök. Gondolkodóba ejt mindenik darabja. Látjuk a bűnt, felismerjük a hibát — s ez már az út fele a megjavuláshoz.

Emez erkölcsi tendenzia dacára Brieux soha sem válik unalmassá. Nála az írói művészet nem enged az erkölcsbíróknak semmiben sem. Darabjai a mennyire megkapóak erkölcsi szempontból, épp annyira lebilincselnek színszerűségük által is. És éppen ez által válik hatása oly nagygyá. A mai kor embere sokkal idegesebb, hogysem filozófi nyugalommal leülne s végigolvasna egy komoly tanulmányt valamely társadalmi kérdésről. Ahhoz viszont már nem eléggé könnyen hívő, hogy valamely állítást egyszerűen odamondva elfogadja. Abban a különös helyzetben van, hogy bizonyítás nélkül semmit sem fogad el s még sem hajlandó a bizonyítást türelmesen végighallgatni. Ilyen körülmények között, a ki az emberekre

ma hatni, nekik irányt adni akarna, annak olyan módot kell találnia, mely az idegeket kösse le s így hasson az észre, a szívre. A módot megadja a színpad, csak ember kell, a ki egyesíteni tudja rajta a drámai mozgalmat, a tragikus hatást az irányszóssággal a nélkül, hogy üres erkölcsi leczkévé válnék.

Ennek az egyesítésnek nagy művésze Brieux. Közönségünk ismeri már tőle a Bölcset. Abban is egy erkölcsi gondolatért harcol: a házasság felbonthatlanságát hirdeti s ezt a száraz jogi témát a legérdekesebb lélektani bonyodalmak közepette bontja ki. Ugyanígy tesz a Vörös talárban is.

Ennél a darabnál azonban egyet előre kell bocsátanunk. Különleges francia viszonyok rajza van benne, melyek a magyar állapotokra sehoggy sem alkalmazhatók. Azt fejt ki benne, hogy a francia bíró ugyan épp oly megvesztegetetlen, mint pl. a magyar, de a hivatali előhaladásért késhegyig folytatott harcban elveszti tetteinek erkölcsi alapját s kész a föld alól is bűnöst előkeresni, csak hogy érdemeket szerezzen a hivatalos lajtorján való előhaladásra. E törekvésben vérebbé válik a bíró — s előhalad; a kiben azonban lelkiismerete is megszólal, az bevágja haladása útját.

Nagyon szem előtt kell a közönségnek tartania, hogy mindez csak Franciaországban van így. Nálunk is van ugyan bíró, a ki el-

ragadtatja magát valami érthetetlen csekélység miatt haragjában az igazság rovására súlyosabban itél, mint kellene. Akadhat olyan bíró is, a ki, mert az előléptetésnél lemaradt, csupa makrancoskodásból összezavarja az egész igazságszolgáltatást. De olyan kétségbeesett fölfelé kapaszkodás, mint a milyen Brieux darabja szerint Franciaországban van, nálunk a bíró karnál teljesen ismeretlen.

Mauléonban, egy kis vidéki francia városban játszik a darab. A városkát egy gyilkosság tartja izgalomban: a szomszéd *Irissarry* faluban meggyilkolták a Goyetche apót s a gyilkost mai napig sem tudták előkeríteni. Zug az egész közvélemény a bíróság ügytelensége miatt, a bíróság tagjai pedig *Vagret* ügyészszel elégedetlenek, a miért nem tudja elfogni a gyilkost. Vagret maga egyenes jellemű, tiszta gondolkodásu ember, kötelességét hiven teljesíti s bár fájdalommal látja, hogy igazságtalanul régóta mellőzik az előléptetésnél, még sem hajlandó a »véreb« szerepére vállalkozni.

Annál hajlandóbb rá *Mouzon*. Kéjvágó, alattomos ember, kegyetlen és önző, ha előléptetésről van szó, a mellett meghunyászkodó a felsőbbekkel szemben, szóval igazi modern stréber. Ennek a kezébe kerül az irissarryi gyilkosság ügye.

Mouzonnak szándéka a legközelebbi előléptetés alkalmával elébe vágni Vagretnek s

visszariasztana a jogászoktól. Ezenfelül az életre alig képes jogakadémiácskakat, mint pl. a sárospataki, mármaroszigeti, egyszerűen becsukván, a többi teljes joggal felruházott egyetemi karrá kellene fejleszteni. Akkor a vidéki akadémiákon sem lenne oly könnyű a tanulás, mint a fővárosban a blicczelés.

És akkor az ügyvédi osztály nem fogja szomorúan mondani önmagára a szentenciát:

Csak multadban van öröm,
Jövődben nincs remény.

Dr. K. A.

A székelyhidiak nem petíciónáltak.

Az a hír, hogy *Molnár Akos* mandátumát megtámadták, teljesen alaptalan. A kir. kuriához petíció nem érkezett. A kérvényezésre megállapított határidő szombat délután 5 órakor lejárt.

Felmillió korona a vármegyéknek.

A miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, melynek értelmében felhatalmaztatik a belügyminiszter, hogy a vármegyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezésére az 1901. évi állami költségvetésről szóló 1901. évi IV. t.-cz. XVII. fejezet 3. czim 1. és 2. rovatai alatt engedélyezett 12,546.728 korona hitelen felül 522.437 korona 77 fillér póthitelt vehessen igénybe. Az indokolásban többek közt ezeket mondja a miniszter:

A fizetésemelésben még nem részesült 16 vármegyebeli alkalmazottak fizetésjavításának állami segéllyel való lehetővé tétele elől ép oly kevéssé zárkózhattam el, mint a hogy megfelelő anyagi erővel nem rendelkező vármegyéknel felmerülő egyéb szükségletekkel kapcsolatos kiadások fedezhetése céljából megfelelő állami pótvadalmazás folyóvá tétele iránt támasztott kérelmeket sem találtam elutasíthatóknak. Sőt kénytelen voltam ennél is tovább menni, mert arról győződtem meg, hogy ha a vármegyeyi alkalmazottak fizetésemeléséhez kötött anyagi helyzetjavulást kockára tenni nem akarom, és nehogy az a tarthatatlan helyzet, hogy a vármegyeyi tisztviselők hivatalos természetű kiadásokat a sajátjukból legyenek kény-

telenek fedezni, továbbra is formáljon a vármegyeyi tisztviselők hivatalos rendeltetéssel bíró átalányait is a mai kor követelményeinek megfelelő mértékre kell kiegészíteni, amit ezt már a költségvetés tárgyalása alkalmával a képviselőháznak bejelentettem. Ennek folytán az alispánok és főorvosok utiátalányát a vármegyék területének és népességének, valamint járási számának figyelembevételével államségély útján 1200, 1400 és 1600 koronára, illetőleg 900, 1000 és 1100 koronára, a főszolgabíró és járásorvos utiátalányát országsszerte 1000, illetőleg 500 koronára és a főszolgabírói iroda- és irodabér-átalányt 500 500 koronára emeltem fel.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 25.

Napirend előtt *Hegedűs* miniszter, a ki betegsége óta ma jelent meg először a Házban, több helyi érdekű vasut engedélyezésére illetőleg kiépítésére, továbbá a szabad tengeri hajózás állami segélyezésére vonatkozólag törvényjavaslatokat nyújtott be melyek a közlekedési és pénzügyi bizottságoknak adattak ki. Ugyancsak a kereskedelmi miniszter jelenti, hogy a *vasárnapi munkaszünet* tárgyában rendeleteket bocsátott ki.

Förster Ottó: Ugy se tartják meg!

Hegedűs miniszter: A rendeletek szerint ezentul gyorsárúk és a romlásnak kitett árúk vasárnap déli 12 óráig feladhatók lesznek.

Ezután áttértek a

felirati vita

folytatására.

Bartha Odön kijelenti, hogy nem akar a tisztelt pénzügyminiszter számadataival foglalkozni, mivel erre még majd visszatér. Most csak a rendszerváltozással akar foglalkozni és kérdi, van-e nálunk rendszerváltozás? Nincs — ugymond — mert a mostani kormány mögött ugyanazon férfiak vannak, a kik az előző kormányt is támogatták. A kormány az ország érdekeinek megvédésére gyöngének bizonyul és ez pártunkat aggodalommal tölti el. Pártunk igazságunk biztos tudatában az önállóságot követeli. Sajnálattal és csodálkozással láttam, hogy a tisztelt kormány fel-

irati javaslatunk ebbeli fontos részét teljesen mellőzte.

Hosszan foglalkozik a trónbeszéddel és készséggel elismeri, hogy a koronás fő ajkáról elhangzott a szó: a magyar nemzeti államot kiépíteni és fejleszteni kell. De a trónbeszéd vádakat is tartalmaz a nemzet ellen és hogy ez megtörténhetett, csak a kormányt lehet okolni.

A kereskedelmi és gazdasági érdekeink sürgősen az önállóságot követelik és köszönöm a tisztelt pénzügyminiszter urnak, hogy a helyzetet ő is válságosnak látja és kivezető utakra törekszik. Horánszkyval szemben azt állítja, hogy a függetlenségi párt a régi fegyverekkel küzd Magyarország gazdasági önállóságának kivívásáért. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Támadás a néppárt ellen.

Ivánka Oszkár a volt nemzeti párt nevében kijelenti, hogy Széll Kálmán iránt a legteljesebb bizalommal viseltetnek, ugyanilyen bizalommal vannak a régi párt hívei az ő volt vezérei iránt (Elélek helyeslés a szabadelvűpárton) s a miniszterelnök érdeme, hogy a szabadelvű párt tömören áll ma. (Elélek helyeslés a szabadelvűpárton).

A néppárt gyanúsítása, — csak az ő kétségbeesett vergődésük. A néppárt az ő felirati javaslatában meggyanúsítja a szabadelvű pártot, hogy függetlenségi aspirációi vannak. Miért? Azért, hogy a függetlenségi pártot a választásoknál néhol támogatták? Igenis, egyik vagyunk a függetlenségi párttal hazafiságban, függetlenségben és szabadelvűségben. (Elélek tetszés a szabadelvűpárton.) Ahol néppárti és függetlenségi jelölt volt, ott mi igenis a *függetlenségi párt jelöltjét támogattuk*.

A néppárt programja szembeállítja a vallásokat, még a keresztény vallásokat is egymással. Felolvassa a néppárt feliratának egy passzusát, mely azt mondja, hogy a törvényhozás megtámadja a keresztény hitet. Mit jelent ez? Azt, hogy azok az értelmetlen választók, akik — a néppártot kivéve — a többi pártot ide küldték, hazafiatalan, vallásellenes pártok.

Elővesz azután egy körlevelet: Kire szavazzunk? Szétküldte ezer számra a néppárt. Ebben a liberálisokat, Apponyistákat és Kosuthistákat egyformán legyalázza, azután azt mondja: az országnak szüksége volt a tiszta választásokra, ezt a néppárt ki is küzdötte. Azt mondja tovább, hogy Széll Kálmánt ők kényszerítették az összeférhetlenségi törvényre.

Széll Kálmán: Visszautasítom. Most ballom először.

igy a legnagyobb buzgalommal fog a nyomozáshoz. Gyanuja Etcheparera, egy szegény parasztra esik, a ki állítólag a gyilkosság elkövetésének éjszakáján nem volt otthon. Ezt veszi vallatóra a bírói furfang minden eszközzel. A mentő tanut belezavarja vallomásába s kikergeti. Etcheparet magát keresztkérdésekkel kegyetlenül meggyöttri, összezavarja, álszen-teskedéssel meglágyítja, aztán szigorral megfélemlíti s így majdnem ráveszi a teljesen ártatlan embert, hogy magára valljon. Ime a kintpad modern alakjába. A vádlott csaknem magára vall, csakhogy rettentő helyzetéből szabaduljon.

Hasonló kinzásnak veti alá Mouzon Yanettát is, Etchepare feleségét. Erről kisüti, hogy fiatal korában Párisban mint cseléd megszökött egy fiatal emberrel, a ki apjától pénzt lopott; ezért bűnpártolásért egy havi fogházat is szenvedett. Yanetta erre a felfedezésre szintén teljesen megzavarodik. Ő u. i. ezt a fiatalkori bűnét teljesen eltitkolta Etchepare előtt s most térdén állva könyörög Mouzonnak, ne szóljon az egészről férjének semmit. Rettentő aggodalmi közben ő is ellentmondásokba keveredik s most Mouzon szembesíti a házasségeket.

A hatás azonban éppen ellenkezője annak, mint a mit Mouzon várt. Etchepareék észreveszik a nekik készített csapdát, vallomásukat semmisnek nyilvánítják s nem írják alá. Erre Mouzon tajtékzó dühvel parancsot ad, hogy mindkettőt vezessék börtönbe.

Az esküdtszéki tárgyaláson Vagret fényes vádbeszédet mond. Hatása mezdöbentő, a védő képtelen rá válaszolni, az esküdtek készek Etcheparet elítélni, Vagrethez gratulálók tolongnak s előléptetését bizonyosra veszik. Ekkor azonban ő maga ijed vissza beszédje hatásától. Az őgy tanulmányozása közben olyan adatokra talált, a melyek Etchepare ártatlanságát bizonyították. Mikor tehát azt látja, hogy beszédjére az ügyvéd nem replikáz, az ítélethozatal felfüggesztését kéri, majd pedig erős lelki tusakodás után ő maga terjeszti elő az esküdteknek aggodalmait.

Etcheparet fölmentik. Az esküdtszék elnöke bosszusan utasít el, a főügyész szintén s Vagret helyett előléptetik Mouzont, daczára annak, hogy éppen most sült ki róla egy piszkos botrány. De hát hű kormánypárti férfi, hizelkedő, szaglász a bűnösök után, — haladnia kell.

Haladásának azonban egy fél napig sem örvendhet. Az esküdtszék elnöke elő megmondolatlan volt Etchepare előtt elárulni neje ifjúkori bűnét s ezzel a házastársak közti benső viszonyt megölte. Etchepare tudni sem akar a bűnös nőről, kivándorol gyermekeivel együtt, hiszen a falujokban ugy sem lenne már maradásuk s ugys tönkre ment otthon bitangba maradt jószáguk. Yanetta elkeseredetten támad Mouzonra.

— Mi módon akarja pótolni mindezt, a mit ön miatt vesztettem el? . . . Soha sem fogom látni többé gyermekeimet! . . . Elvette

tőlem esteli csókjaikat, soha többé nem fogom hallani ezt az édes szót: »anyám!« . . . mintha csak meghaitak volna! és . . . mintha csak . . . ön ölte volna meg őket! Ez a ti munkátok, gonosz bírók: ártatlan férjemet csaknem a vépadra hurczoltátok és engem, becsületes asszonyt, derék anyát, gyilkossá tettetek!

S leszurja Mouzont.

Ezzel végződik a darab; egy vérfolttal mely tisztít s egy igazságos cselekedettel, bár ez az egyetlen, mely a törvénnyel összefüggésbe kerül.

Megdöbentő a hatás a cselekvényben, még megdöbentőbb egyes szavakban. A hivatalnokai kapaszkodásnak kegyetlenebb, sivárabb képét alig festették még, mint Brioux darabjában. Roppant éles irányzatosa: ága egyes megjegyzéseket szinte igazságtalanná is tesz, nemcsak a magyar, hanem — reméljük — a francia viszonyokra is. A szegények védtelensége a gazdagok erőszakosságával szemben egyenesen fellázító — volna, ha eszünkbe nem jutna, hogy ez nálunk nincs így. *Törvényeink* hiányossága ugyan megengedné, de nem engedi meg hivatalnokaink, főleg bírói karunk *jellemének* hiánytalansága.

Erre kell gondolni a Vörös talár előadása után.

Az előadás összes szereplői közül azt kell kiemelnünk első sorban, a kit aránylag igen ke-

Ivánka Oszkár: Azt mondja, hogy a néppárt rákényszerítette a miniszterelnököt, hogy főispánokat elcsapjon, miniszteri biztosokat kiküldjön. Kiváncsi vagyok, kik ezek a miniszteri biztosok?

Széll Kálmán: No én is!

Ivánka Oszkár: Ez a párt úgy beszél magáról, mint az egyetlen becsületes pártról. Mintha a többiek csupa sunka-tolvajok volnának. (Élénk derűtség az egész házban.)

Ivánka Oszkár: Elmondja, hogy az ő kerületében a papok házról-házra jártak, fanatizáltak, annyira terrorizálták a népet, hogy az ő választói be se mertek jönni. De sőt olyan községekben, ahol néppártiak vannak többségben s a papjuk ő reá szavazott — most is úgy bosszulják meg azt, hogy nem adják ki a járulékaikat.

Beszédje további folyamán azt mondja:

— Fabinyi képviselő ur mosolyog. En nem a magam érdekéből beszélek. Az én integritásomhoz nem férhet szó. Tessék a képviselő urnak bármint felhozni ellenem s ha igaz lesz, szegényem fogok innét kivonulni. En beszélek azért, hogy felnyissuk a közvélemény szemét és hogy talán a néppárt tisztességes, jó magyar hazafiai és levonják ebből a következtetést — mert nem hiszem, hogy jó magyar hazafiak solidarisan vallják magukat ez elvekkkel — s azokat, a kik így szakítani fognak a néppárt elveivel — legalább tisztelni fogjuk.

Irubinyi: Peccatur intra et extra muros! (Zajos ellenmondás a jobbon.)

Ivánka Oszkár: Ha intra muros történik valami ilyen, bűnhődjék a vétkes. Beszédjét így végzi: Mindama papok iránt, kik a vallást lelki buzgalommal szolgálják, tisztelettel viseltünk. De akik ily célokra használják a vallást, azokat nem tisztelhetjük.

Széll Kálmán politikája iránt bizalmát fejezi ki s a felirati javaslatokat elfogadja. (Hosszantartó helyeslés a jobbon.)

Az **elnök** szünetet rendel, mely alatt a folyosón a néppártiak izgatottan kikeltek Ivánka támadása ellen.

— Ez az ember beszél, aki maga bevalija, hogy 30 év óta nem volt templomban. Egy atheista!

Öt perc szünet.

Szünet után:

Molnár János: Többször vádolták azzal, hogy ő hazafiatlan lapokat tart fenn. Hivatkozik a Bácskai Hírlapra, melynek kauzióját ő tette le. Amint megtudta, hogy hazafiatlan irányban folytatja működését, rögtön visszavonta a kauziót. Nem volt ez a legkorrektebb eljárás? Hogy merik hat ő ellene a hazafiatlanság vádját mindig megújítani?

vés tappsal tüntettek ki: **Peterdy Sándort** (Mouzon). Ebben az idényben először volt alkalma nagyszabású szerepet feldolgozni s ez alkalommal kifogástalan kabinetalakítással állt elő. Közvetlenség, természetesség volt minden szavában, minden mozdulatában s így tudott szerepébe annyit megrázó igazságot önteni, hogy a darabnak központjává emelkedett. Élvezet volt öntudatos, intelligens alakítását látni és hallani.

Nagy drámai erőt csatolt a természetességhez **Szarvasi** (Etchepare), épp úgy mint Peterdy. S neki is megvolt az a pechje, hogy a darab drámaisága nem csucsosodik ki egyes raffináltan előkészített pointekben, a közönséget nem frappirozza s kevés a lelkesítő taps. Annál inkább kötelessége az elfogulatlan kritikának megadnia az elismerést, mely pedig teljesen megilleti Szarvasit gondos, művészi alakításáért.

A harmadik nagyobb szerepet, Yanettát **K. Hegyesi Mari**, színházunk szép vendégművésznője adta. Yanetta a Vörös talárban a leghatásosabb szerep; de nagy kár volt a vendégművésznőtől csupán a **hatásokra** számítani. A kitöréssel, heves jelenetekben drámai erővel, mely igazsággal játszott; egybeült nem az igazság, hanem a betanult vagy megszokott művészkedés zavarta az egységes, természetes hangulatot. Az érzés melege egyedül kitöréseinek sugárzott keresztül. Ezekért viharos tapsok üd-
vözték.

Olay Lajos: Majd felelek. Felvilágosítom a házat.

Ivánka programja tótul.

Molnár János: Örülni fogok. A Krestyán cikkeket átolvastam. De előzőleg konstátálom, hogy minket üldöznek, mert tótul is beszélünk a választókhöz, holott Ivánka ur szükségét látta, hogy az ő **programbeszédjét tótul fordíttassa** — éppen a Krestyán demreg bebörtönözött szerkesztője által. (Élénk derűtség.) A Krestyán cikkében olyan nincs, ami a állam és vallás ellen irányulna. Felolvas belőle részleteket.

Mely **Apponyiról** mondja, hogy német rajta minden, eszejárása, nyelve is csak volt magyar. (Nagy derűtség.)

Gyalázat, bűnreragadós betegség, mikor októberben a Budapesti Napló csak Kossuth dicséret, a néppártot pedig disznó-csorához hasonlítja.

Vészi: Ea irtam! (Gúnyos taps a néppártion.)

Végül kijelenti, hogy büszke arra, hogy ő írta a »Kire szavazzunk« röpiratot.

Az országos ügyvédgyűlés.

I. nap.

Vasárnap kezdődött meg az országos ügyvédgyűlés. Régen nem látott annyi fiskálist az Ügyvédi Kamara díszterme. Egy sereg jó, egészséges vidéki arc, egészséges fő és rosszul szabott redingót nyüzsgött a kupulás teremben. Össze-vissza lehettek vagy **ezren**. Feljöttek a fővárosba állást foglalni a polgári perrendtartás ellen, eljöttek vitatkozni a **bifurkáció-ról** és a **numerus clausus**-ról.

Háromnegyed tíz óra tájban érkezett meg **Flósz Sándor** igazságügyminiszter **Bernáth Géza** államtitkár társaságában. Kévéssel utóbb megjelent **Halmos János** polgármester a főváros képviselőjében. A vendégek bevonultak a díszterembe, helyet foglaltak az elnöki asztal mellett. **Dr. Szohner Lajos**, az országos választmány elnöke hozzáfogott mondókájához.

Közben Szohner Lajos szívesen üdvözölt mindenkit, a minisztert, a polgármestert és az ügyvédeket.

A zsvajt mély csend váltotta fel, amikor **Flósz Sándor** igazságügyminiszter kezdett beszélni. A miniszter ezeket mondta:

Dési (Vagret) határozottan halad. Egyszerűbb, keresetlenebb, közvetlenebb lesz játéka is, mozdulatai, beszédmodora is. Ezért tapsolták meg tegnap is nyílt színen, no meg igen elegáns maszkiáért.

Az elegancia nem erős oldala **Patakynak** az öltözködésben, **Csalárnak** semmiben sem. Utóbbi ur inkább volt kiérdemült cseh trombitás, mint előkelő francia főügyész. Fűredi pedig elnöki talárjában komédiást játszott; nem neki való ilyen komoly szerep, épp úgy, mint a hogy **Erdélyi** sem tudta magát parasztszerepbe beletalálni.

Két mellékes szereplőről kell még dicsérrel megemlékeznünk: **Krasznayról** és **Bognárról**. Mindkettőnek intelligenciája és művészi tudása kicsiben is tökéletes tudott alkotni. Ugyes volt **Benkő Jolán** és **Koháry**. A többiről hallgassunk.

A rendezés ellen egy pár apróságon kívül, a melyek a szerző utasításának félreértéséből származhattak, nem lehet kifogást emelni. Jó volt; Somogyi az elismerés.

E végül elismerés a közönségnek is, mely Zaza trágárságaitól visszahúzódott, a Vörös talár igazságainak meghallgatására pedig teljesen megtöltötte a színházat.

Dr. Krüger Aladár.

»Igen tisztelt kongresszus! (Halljuk!) Nagyon köszönöm azt a szíves üdvözetet, amelyben engem részesíteni méltóztattak.

Igaz volt az elnök urnak, hogy engem az vezetett ide, hogy megjelenésemmel is tanujelét adjam annak, hogy élénk érdeklődéssel viseltetem az ügyvédség dolgai iránt. (Éljenzés.)

En, tisztelt uraim, első sorban érdeklődöm azok iránt a kérdések iránt, amelyek az ügyvédségnek bajaira vonatkoznak. Jól tudom — és azt hiszem, senki sem tételezheti fel rólam az ellenkezőt, — hogy az ügyvédség igen fontos tényező az igazságszolgáltatásban és hogy azok a bajok, a melyek az ügyvédséget nyomják, érintik az igazságszolgáltatást is és így egy emineas közérdeket is érintenek. (Ugy van!)

Őszintén óhajtom, hogy a magyar ügyvédi kar magas, ideális álláspontot foglaljon el. Tudom azonban azt is, hogy ahhoz, hogy erre a magaslatra emelkedhessék, biztos alapon kell nyugodni. (Ugy van!)

Magam is foglalkoztam részben azokkal a kérdésekkel, amelyek igen változatos és érdekes programjukban ki vannak tűzve és egyes kérdésekben, azt hiszem (Halljuk!) már nem sokára alkalmam lesz az ügyvédi kar, illetőleg annak a törvény szerint illetékes testületeit, a kamarákat, véleményük és javaslataik előterjesztésére hivatalosan is felkérni. (Helyeslés.)

T. uraim! Azokat a bajokat, amelyek az ügyvédséget nyomják, senki sem ismerheti jobban, mint éppen önök és így azoknak nyílt, őszinte feltárására senki sem lehet jobban hivatva. De nemcsak erre van az ügyvédi kar hivatva, hanem arra is, hogy amennyiben ez a törvény keretében lehetséges, e bajokat maga is orvosolja, amennyiben pedig nem lehetséges, rámutasson azokra a módokra, amelyek az orvoslás bekövetkeztetik. Hogy e részben javaslatokat tegyen, az nemcsak természetes feladata az ügyvédi karnak, hanem törvényes kötelessége is. A törvény autonómiával, önkormányzati joggal éppen azért ruházta fel az ügyvédséget, hogy ne felülről várjon minden áldást Arról, azt hiszem, a magyar ügyvédi kar egyáltalában nem panaszkodhatik, hogy az igazságügyi kormány mindazokra a kérdésekre nézve, amelyek az ügyvédséget érdeklik, az ügyvédi kamarákat mindekor meghallgatta és azoknak véleményével egyetértőleg igyekezett eljárni. (Mozgás.)

Nem akarok az egyes kérdésekkel tüzetesen foglalkozni, bár megvallom, hogy egyik-másik nagyon érdekelne, sőt mondhatnám, ingerelne; de nem akarok tanácskozásaink elébe vágni. En csak biztosítom önöket uraim, (Halljuk!) hogy munkálkodásukat élénk figyelemmel fogom kísérni és hogy azt hasznosítani igyekszem. (Éljenzés.) Óhajtaik, amennyiben összeegyeztethetők azzal a szabadelvű irányzattal, amelyet én, mint a jelenlegi kormány tagja, feltétlenül a magaménak vallok és amennyiben az általam minden irányban mérlegelendő közérdekekkel is összeegyeztethetők, az én óhajtaim is lesznek és azokat megvalósítani fogok törekedni. Sikert kívánok az önök működésének. (Élénk éljenzés és taps.)

Az éljenzéssel fogadott beszéd után a miniszter, az államtitkár és a polgármester eltávoztak.

Ezután közfelkiáltással megválasztották az ügyvédgyűlés elnökévé **dr. Györy Eleket**, alelnökül **dr. Hlatky Endre** nagyváradi és **Falkovics Andor** szabadkai ügyvédet.

Dr. Hlatky Endre a távollevő **Györy Elek** helyett elfoglalta az elnöki széket. A kon-

gresszus fontosságáról és az ügyvédek helyzetéről beszélt. Az ügyvédi kar — úgymond — kénytelen bevenni maga közé olyanokat, akiket semmi más testület meg nem törne maga között. Ha valaki nem kell bírónak, lesz ügyvéd. Elpanaszolta, hogy az ügyvédi kar még ma is abban a helyzetben van, mint volt 1875-ben.

Egy közbekiáltó: Tisza Kálmán az oka.

A kongresszusi ügyrend értelmében az elnök ezután kijelölte jegyzőül: dr. Fürst Mátyást (Budapest), e kit egyszersmind a jegyzőkönyv vezetésével is megbízott, továbbá dr. Csukássy Jenőt (Budapest), dr. Mihály Józsefet (Kolozsvár), dr. Szivessy Lászlót (Szeged), dr. Békeffy Gyulát (Szabadka) és dr. Zakariás Jánost (Brassó).

Dr. Fürst Mátyás jegyző ezután felolvasta a sátorlaj-ujhelyi ügyvédek és dr. Gombai Izsó pozsonyi ügyvéd üdvözlő táviratait.

Ennek megtörténte után áttértek az országos ügyvédségi napirendjének tárgyalására.

A napirend első pontjának: «Allásfoglalás a polgári perrendtartási tervezetnek az ügyvédi képviselést érintő intézkedéseiről tekintetben» — Dr. Véghmann Ferencz, a szegedi ügyvédi kamara titkára, volt az előadója.

Dr. Véghmann Ferencz pontonként kritizálja a tervezetet. Végül pedig határozati javaslatot nyújtott be az ügyvédségi napirendjében, melyben többi között ezek a pontok szerepelnek:

Mondja ki az országos ügyvédségi napirend, hogy az ált. pprds javaslata az ügyvédi képviselést érintő intézkedéseiben sérti az ügyvédi kar tekintélyét, az ügyvéd mint jogvédő közjogi állását, az ügyvédi hivatal szabadságát és függetlenségét; bizalmatlanságot tanúsít a karral szemben és megtámadja az ügyvédség létérdekét. — Sérti az ügyvéd függetlenségét és autonómiáját a törvényjavaslat 222. §-ában foglalt ama rendelkezés, mely az ügyvédet a tárgyalást vezető bíró rendbirságoló hatalmának aláveti, holott az ügyvédnek külön fegyelmi hatósága van, mely egyedül hivatott annak rendellenes ténykedéseit megtorolni. — A törvényjavaslat 676. §-ának az a rendelkezése, hogy békéltetéskor csak a házaselek lehetnek jelen, tehát a fél képviselője és tanácsadója onnan ki legyen zárva, sérti az ügyvédi kar iránt való bizalmat. — A fél és az ügyvéd perjogi állásának folyton összevetése következtében határozottan kifejtendő a törvényben, hogy a tanuk és szakértők díjaiért egyedül a fél maga felel és nem az ügyvéd. — A törvényjavaslat a tárgyalások elnapolására és elhalasztására vonatkozó, az ügyvéd ellen való bizalmatlanságot tanúsító megszorító intézkedései mellőzendők, annál inkább, mert a felek lévén a pernek föltétlen urai, e rendelkezések a gyakorlatban kivihetetlenek is.

A megindult általános vitában résztvettek dr. Baracs Marczel, dr. Papp József, dr. Schwarts Antal, dr. Kardos Samu, dr. Pollacsek Sándor, dr. Zachariás János brassói ügyvéd és dr. Hajdu Dezső (Zenta) kinek felszólalása után elnök a kongresszust délután félkettőkor berekesztette s tudatta, hogy a tanácskozásokat hétfőn délelőtt tíz órakor folytatni fogják.

Az ügyvédségi napirend tagjai délután két órakor a Hungária-szálló nagy éttermében bankettre gyűltek össze. A banketten egész sereg pohárköszöntő hangzott el. Az első Hlatky Endre mondta a királyra.

II. nap.

Tegnap délelőtt folytatták a *negyedik országos ügyvédségi napirend* a budapesti ügyvédi kamara Szemere-utcai helyiségében. Napirenden volt a *polgári perrendtartási* tervezet, az ügyvédi képviselést érintő intézkedéseiről tekintetben s hogy mily módon és milyen eszközökkel tehető az igazságszolgáltatás a szegényebb sorsú nép részére hozzáférhetőbbé és olcsóbbá. Az ügyvédi kar közvetlenül érintő nagyfontosságú kérdéseket mintegy ezer magyar ügyvéd részvételével tárgyalták. Kívánatos, hogy a kívánt eredménnyel járjon a gyűlés, a mely az ügyvédi kar sérelmeit van hivatva orvosolni.

Ezt annyival is inkább elérhetőnek s biztosan bekövetkezőnek tartjuk, mert a vidéki ügyvédi kamarák kiküldöttei is élénk részt vesznek a tárgyalásokban.

A folytatólagos gyűlésen dr. Hlatky Endre elnökölt, a jegyzői tisztelet több társával együtt dr. Szivessy László, előkelő szegedi ügyvéd töltötte be.

A perrendtartási sérelmek orvoslásának módjához dr. Enyicskey budapesti ügyvéd szövegezt. Formai szempontból nem fogadja el dr. Papp beadott indítványát, hanem dr. Véghmann Ferencz előadó javaslatához járul hozzá, bár a részletkérdések nem mindegyikét helyesli. Általános igazságügyi szempontból a magyar ügyvédi karra károsnak tartja az olyan felfogást, mintha ügyvédi kényszernek tartaná az ügyvédségi napirend — épp a sommás pereknél — a felek képviselést. Az előadó javaslat nyolczadik pontját sérelmesnek találja. A könyvkivonati perek illetékességi kérdését hosszasan fejtegeti. Az ügyvédek azonban türelmetlenül hallgatják a szónokot, a kinek beszédét folytonosan közbekiáltásokkal szakítják félbe. Dr. Enyicskey kifogásolja dr. Schwarcznak azt az indítványát, hogy az országos ügyvédségi napirend tárgyalásánál a perrendtartás kérdésénél követelje a zugírászat leghatályosabb megállítását s dr. Baracsnak azt az indítványát, hogy az ügyvédi rendtartást sürgősen beterjessze, javasolja, hogy mellőzzék a könyvkivonati perek illetékességére vonatkozó pontot.

A *kötelező ügyvédi díjszabások* kérdésének tárgyalásával kezdi beszédét dr. Biedl Samu. Külföldi példák után indulunk, a nélkül azonban, hogy tekintetbe vennék azt, hogy a magyar ügyvéd érdeke más, mint a külföldieké. Indítványozza, hogy dr. Zakariás János indítványát ne is bocsássák szavazás alá, mert azt is helyteleníti, hogy az országos ügyvédségi napirenden ezt a kérdést még csak tárgyalják is.

Elnök a vita bezárását kívánó beadványt terjeszti elő.

Véghmann Ferencz előadónak ez ellenindítványok tárgyalására vonatkozó észrevétele után az elnök a praxisra hivatkozva felteszi a kérdést, hogy kívánja-e a vitát bezárni, vagy nem. Kimondja, hogy a vita be van zárva.

Az ügyvédségi napirend dr. Véghmann határozati javaslatát elfogadta.

A határozati javaslat pontonként való tárgyalása során az előadó javaslatának 8. pontját némelyek két részre akarják osztani, a mit nem fogad el a gyűlés.

Az ügyvédségi napirend nem fogadja el dr. Zakariás János azon indítványát, hogy azokban az ingatlanokra vonatkozó dologjogi perekben, amelyek az 1893. XVIII. t.-cz. életbelépte előtt a kir. törvényszékek hatáskörébe tartoztak, az ügyvédi képviselést kötelezőnek mondja ki az országos ügyvédségi napirend. Ugyancsak elejtette a gyűlés dr. Schwarcz Antal, dr. Baracs Marczel és dr. Enyicskey Gábor indítványait. Különösen sok ellenvetés hangzott az ellen, hogy dr. Baracs indítványa értelmében — az ügyvédségi napirend, mint a köz- és ügyvédi kari érdekből egyelőre elodázhatatlant követelje az ügyvédi rendtartásnak széles autonómiai alapra fektetett és az ügyvédi kar anyagi és erkölcsi érdekeinek kellő érvényt biztosító reformját. Elfogadták dr. Véghmann azon indítványát is, hogy fölír az igazságügyi kormányhoz, hogy az általános polgári perrendtartás-javaslatnak az ügyvédi képviselést érintő sérelmes intézkedéseit az ügyvédi kar kívánalmaihoz képest módosítsa, kérvényt intéz az országgyűlés képviselőházához, hogy a törvényjavaslat tárgyalásánál az ügyvédség jogos igényeit vegye figyelembe, fölkéri külön az országgyűlés képviselőházának gyakorló ügyvéd tagjait, hogy a törvényjavaslatnak a bizottságban és az országgyűlésen leendő tárgyalásánál a törvényjavaslatnak az ügyvédi képviselést érintő sérelmes intézkedéseit kellőleg világosítsák meg és hassanak oda, hogy a sérelmes intézkedések az ügyvédi kar jogos érdekeinek megfelelő módosítást nyerjenek.

Az országos ügyvédségi napirend kimondta, hogy az általános perrendtartás javaslata az ügyvédi képviselést érintő intézkedéseiben sérti az ügyvédi kar tekintélyét, az ügyvéd mint jogvédő közjogi állását, az ügyvédi hivatás sza-

badságát és függetlenségét; bizalmatlanságot tanúsít a karral szemben és megtámadja az ügyvédség létérdekét.

Az ügyvédségi napirend tárgysorozatának első pontját ezzel letárgyalták.

Az elnöki széklet Hlatky Endre helyett dr. Pallkovics foglalja el.

Következik a gyűlés második pontja: Hogyan tehető az igazságszolgáltatás a *szegényebb sorsú nép* részére hozzáférhetőbbé és olcsóbbá.

Ezzel kapcsolatban tárgyalták azt is, hogy miként eszközölhető a közigazgatási bíraskodáshoz utalt jogügyek olcsó és gyors elintézése, mely kérdés még az 1896. évi országos ügyvédségi napirendről maradt vissza.

Dr. Nagy Dezső, a budapesti ügyvédi kamara titkára, mint előadói fejtegeti a kérdést.

A tárgysorozat e pontjánál véleményezésre felkérték dr. Zakariás Jánost, dr. Révész Ernőt dr. Kozma Lászlót és dr. Rottenberg Nándort.

A város közvilágítása.

— A külső városrészek nélkül. —

Évtizedekkel ezelőtt városrészenként csoportosultak a törvényhatóság tagjai Nagyvárad város zöld asztalánál. Hosszas és élénk viták fejlődtek ki a felett, hogy a városházát Olasziban vagy Ujvároson építsék fel, míg megállapodtak abban, hogy a színház majdan Olasziban lesz, a városházát pedig Ujváros kapja.

Ilyen városrészek szerinti harc kezelt ezelőtt 28 évvel, mikor a gázvilágítást bevezette Nagyvárad városa.

Az elkészített gázvilágítási térképből azt látták az újvárosi városatyák, hogy Olasziba hosszabb csőhálózat, több lámpa jutna, mint Ujvároson. Keresztülvitték, hogy megközelítőleg egyenlősítették a világítást a két városrész között. (De az adófizetés ilyen keresztülvitelét nem kívánták.) Ezt pedig csak akként lehetett, hogy Olasziban egyes utcák világítását törölték, Ujvároson pedig újabb utcákat vettek fel gázvilágításra. Így maradt akkor Olasziban gáz nélkül Korona-utca, Perczes-utca, a Körözspart stb.

Nagy hiba volna ezt a városrészek közötti versengést ismét felidézni, s nem is ez a célunk, csupán eszünkbe jutott mint a rég múlt idők egyik mozzanata, a közvilágítás kérdésében a gázgyár által a városi tanácshoz benyújtott ajánlat alkalmából.

A gázgyár beadványának csupán egyetlen pontjához kívánunk ezúttal szólni, mert magában ezen pont lehetetlenül teszi — szerintünk — a gázgyár ajánlatának elfogadását.

Nagyvárad város utcáinak és tereinek alig egyharmad része van gázzal világítva, míg a többi utcákon petroleum lámpák pislognak. Ezek a lámpák évenként nagy összegbe kerülnek a városnak és még sem felelnek meg a célnak; igazán el lehet mondani, hogy akár ezzel, akár e nélkül.

Ezen a mizerabilis állapotban akar segíteni, még pedig gyökeresen most a város, a mikor a közvilágításának a kérdése úgy is megoldásra kerül. Végre is Nagyvárad már túl nőtt Belényes, Tenke, Nagyszalonta községek színvonalán, tehát joggal megkívánhatja minden polgára, hogy türelemmel közvilágítást nyújtson a város. A városi tanácsot is ez az eszme vezeti, mikor az egész város közvilágításának a javításáról gondoskodni kíván.

Es a gázgyár éppen ebben a sarkalatos pontban alig javítva — ajánlata szerint — a mostani türelemtelenség állapotokon. A külső városrészeket egyelőre kombináción kívül hagyja.

Mindössze néhány összekötő rövid utcát, sikkatort akar a város központján s pár utca elmaradt felét akarja újabb gázzal boldogítani s a városi pénztár érdekében a város nagy részén pocseköljük továbbra is a mit sem érő petroleum lámpákra a pénzt.

Es még ez a kevés utca is jobbra Ujvárosra esik s Olasziban és Velence-Váralján egész városrészek (Porond, Rét, Velence jókora területe) egyetlen új lámpához sem jutnának. Ezzel nem azt mondjuk, hogy Ujvárosra, a hol tervezik, nincs szükség a jobb világításra, csupán az az észrevételünk, hogy a többi városrészek mellőzése nagyon is szembeeszkő.

Ilyen alapon a városi tanács meg sem kezdheti a gázgyárral a tárgyalásokat, mert ezen a téren éppenséggel nem lehet visszalépés azon kimondott elvtől, hogy az egész város területét megfelelő világítással kell végrehalábra ellátni.

Egy városatya.

Ujabb szakértő-vélemény.

Hollós József kir. főmérnök tudvalevőleg hosszasan foglalkozott a világítási bizottság legutóbbi ülésén Fodor Istvánnak, a budapesti villamossági társaság igazgatójának szakvéleményével.

A nyomtatásban is megjelent nyilatkozatot a tanács megküldötte Fodor Istvánnak, a ki tegnap terjedelmes jelentésben válaszolt Hollós József érveléseire.

A jelentésben ragaszkodik előbbi álláspontjához. Fejtegeti, hogy a hatásvesztés a gyakorlatban az 6 álláspontját igazolja.

A jelentés legérdekesebb részét a következőkben adjuk:

A mi az elektromos központi telep elhelyezését illeti, úgy az első jelentésemben kifejtett nézeteimet teljes terjedelmében fentartom.

Nagyon szükséges, hogy valamely község háztartásában tudjuk, vajjon az ugynevezett városi üzemek melyike aktiv avagy passziv. Ha a vízművet az elektromos művel összeolvasztják, akkor nagyon nehéz meghatározni, melyik jövedelmez jobban a kettő közül. Azon nézetben sem osztozom, hogy az egyik műnek üzeme a másikat ugyszólván kiegészíthetné. Rövid ideig talán lehetséges, de az elektromos világítás nagyobb terjedése esetében, hosszabb ideig keresztülvihetetlen. Olyan mérnök és olyan főgépész, a ki a két üzemért felelősséget vállalna, e kettős teendőért megfelelő fizetési pótlékot is kérnek. Ha például a főgépésznek valami baja történik, akkor a miatt nemcsak a vízmű, hanem az elektromos mű is szenved. Valamely elektromos mű jövedelmezősége nagyrészt a főgépész jórahalóságára és képzettségétől függ s ez nem nappal, hanem éjszaka legyen a helyén. Nem volna tanácsos, hogy ezt az embert, a ki éjjeleken át virraszt, még több gonddal terheljük, mint a mennyivel amugy is már az elektromos mű vezetése jár, ha csak még egy aligpészi állást nem szervezünk, mely esetben természetesen az egyesítés által reményelt megtakarítás ugyszólván semmi sem volna.

Nem szabad továbbá eltekinteni attól, hogy a tervezet szerint a város egész világítása egy a várostól 3 km. távolságban lévő központtól fog függeni. Hiszen igaz, számos elektromos mű van, mely a városon kívül fekszik, evvel azonban korántsem mondhatjuk, hogy az helyes és praktikus is. Ha csak lehet kerüljük el, hogy egy egész város világítását valamely hosszú távvezetéknek esetlegességétől tegyük függővé. Itt nemcsak az egyes magánfogyasztók érdeke, hanem a nyilvános biztonság fontos kérdése is felmerül. Valamely rossz indultu gáztett, egy zivatar és más esetlegesség okozhatja, hogy egyszerre a városnak valamennyi utcája és tere sötétségbe borul s ezen véletlen esetek addig ismétlődhetnek, míg távvezeték létezik.

Nem az én feladatam, hogy a város nagybecsű közönségének valamely áramrendszert

ajánljak. Csak arra akarok utalni, hogy oly elektromos központnak, mely az egész nyilvános világítást ellátja, megbízható tartalékkal kell bírnia. Olyan központban, melyben kizárólag gézgépek vannak, előfordulhat, hogy rövid időre az egész üzemet kell beszüntetni, úgy mint az nemrég Budapesten a váltakozó áramu központi telepen történt.

Ennek egyek között az volt a következménye, hogy az elektromosan világított s közönséggel eliepett hidakon mély sötétség honolt. Nagyváradon tehát, hol nemcsak az egyes utcák világítása, hanem az egész nyilvános világítás elektromos lesz, kell, hogy megbízható tartalék kéznél legyen és az csakis accumulator-batteria lehet, melynek üzeméhez egyenáram szükséges. Szükséges lesz tehát a javaslatba hozott forgó-áramot egyenárammá átalakítani, ami áramvesztéssel jár s így az a kérdés merül fel, hogy nem volna-e előnyösebb különböző átalakító gépek fölállítására helyett, inkább közvetlenül egyenáramot produkálni s ez esetben az elektromos központot annyira, amennyire csak lehet, a városhoz közel felépíteni.

Miután a központ a várostól távol esik szükséges, hogy a városban magában is külön elektromos hivatal szerveztessék. Ha a központ a városhoz közel épül, úgy a hivatalok abban helyet találnak, anélkül, hogy ezek részére külön helyiségeket kellene bérelni. A referáló városi tanácsos, valamint a városi közegekre nézve is előnyösebb volna, ha részökre a mű és hivatalok feletti ellenőrzés a közelség által megkönnyítenék.

Ami a vasuti társaság részére történendő áramszolgáltatást illeti, úgy az első véleményben kifejtett nézeteimhez keveset kell hozzáadnom. Az áramszolgáltatás jövedelmezősége első sorban az áram árától függ, melyet a vasutársaság fizetni szándékozik. Ha az áramszolgáltatás azonkívül még városi érdeket képez, úgy az áramszolgáltatásnak komolyan mi sem áll útjában. Ha azonban a város úgy határoz, hogy vasuti áramot szolgáltat, akkor eo ipso szükséges, hogy a központ annyira közel hozassék a városhoz, amennyire csak lehetséges és hogy direct egyenáramot szolgáltatson. A gépeket akkor tetszés szerint világításra, avagy vasut-áram fejlesztésre használhatjuk s a tartalékgép mindkét célra szolgálja. Hasonlóképpen fel lehetne használni a nyilvános világítás tartalékául szolgáló accumulator-batteria vasuti célokra is.

Van szerencsém tehát indítványozni, hogy azon esetben, ha a város vasuti áramszolgáltatással foglalkoznék, a Ganz és társa cégétől újabb ajánlatot szerezzenek be, mely szerint úgy világítási, valamint vasuti célokra szolgáló egyenlő géptípus használtatnék s e mellett arról történjék gondoskodás, hogy a kormányhatóság által a vasut részére kívánt külön tartalékgép egyszerűsített világítási célokra is tartalékul szolgáljon. Ebben az esetben persze a központ nem lehet 3 km távolságban a várostól, hanem amennyire csak lehet közel a városhoz, talán azon a területen, amelyen a vasuti forgalmi részvénytársaság saját központját akarta felépíteni.

UJDONSAGOK

S z t r á j k.

Rövidke szó, de veszedelmes, ha kimondta a munkások zöme. A pillanatnyi elfogultság, elkeseredés, jobb sors, nagyobb bér utáni törekvés a szülő oka. Száraz kenyér, nyomor a rendes következménye. S midőn már elfogyott az utolsó garas, a mikor a didergő gyermeknek száraz kenyeret sem adhat az anya, a nyomor a csákány újból való kézbe vételére készíti a férfit s megbékülve a sorssal, vigan folytatja nehéz munkáját.

Tegnap reggel az új városházánál dolgozó munkások közül körülbelül 150 férfi és néhány nő, vonakodtak munkába állani, keveselven a bérösszeget. Sőt a józanabbakat is elrettentették

az izgatók fenyegetései, úgy hogy rendőri közbelépés vált szükségessé. Az értelmesebbeket, valamint Rimanóczy Kálmán vállalkozót a rendőri hivatalba hívták az ügy tisztázására. A munkások megbízottai elöadták, hogy keveslik a bérösszeget s kívánják a munkaidő leszállítását.

A mult évben ilyenkor a bérösszeg 1 kor. volt maximum, jelenleg Rimanóczy 1 korona és 20 fillért is fizetett a szorgalmasabbaknak, mégis kiütött a sztrájk.

A körülmények higgadt megfontolása után Rimanóczy azt az ajánlatot tette, hogy a bérösszeget hajlandó 1 kor 20 fillér, illetve 1 kor. 50 fillérre felemelni s kész ezután a heti bérösszeget is előre közölni. A legmesszebb menő méltányosság és jóindulat látszik meg a vállalkozó ajánlatában s valószínű, hogy ma reggel már munkába is fognak állani.

Igaz ugyan, hogy ezen ajánlat meghallgatása után a munkások a Rédey-kert felé oszoltak el, de nem hisszük, hogy Rimanóczy kedvező ajánlata után folytatnák az áldatlan sztrájkot.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

November 26. Burmester Willy hangversenye Fekete Sasban.

November 26. A közvilágítási bizottság ülése d. e. 9 órakor a városházán.

November 28. Rendkívüli városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

November 30. A kir. kath. jogakadémia ifjúságának táncestélye a Csarnok nagytermében.

December 7. A jogász ifjúság hangversenye a Szacsavay szobor javára.

December 8. A nőegylet zászlószentelése.

* Rendkívüli városi közgyűlés. Már említettük, hogy a közvilágítás kérdésében még e hó 30-ig határozni kell Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának. Beöthy László főispán már intézkedett a rendkívüli közgyűlés összehívásáról, a melyre a következő felhívást vettük:

Főispán ur 6 méltósága 881/1901. számú intézkedéssel a folyó évi november hó 28-ik napjának délutáni 3 órájára rendkívüli közgyűlést tűzött ki, melynek egyedül tárgyát a város világítási kérdésében előterjesztendő tanácsi javaslat tárgyalása fogja képezni.

Ezen közgyűlésre bizottsági tag urat tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1901. november hó 25-én.

A polgármester helyett:

Rimler Károly,
főjegyző.

* A város világításának kérdése. Nagyvárad város közvilágítása tárgyában kiküldött bizottság két évig alig csinált valamit s most aztán kijutottunk annyira az időből, hogy rendkívüli közgyűlésen kell tárgyalni futtában ezt a messzejövőre kiható fontos kérdést. A világítási ellátására beérkezett pályázatok illetve ajánlatok kötelező ideje szeptemberben lejárt, de kettő kivételével az összes pályázók kitölték a kötelező határidőt november 30-ig. Ez a határnap már majdnem elérkezett, de a törvényhatóság előtt még nincsen annyira tisztázva a kérdés, hogy nyugodt lelkiismerettel határozhasson. A szakértők czáfolgatják egymást és ez még jobban összegabalyítja a dolgot. A gázgyár is most a 12-ik órában adta be újabb ajánlatát. E felett ma kedden délelőt 9 órakor fog tanácskozni a világítási bizottság.

* **Mérnökök összejövele.** Van szerencsém a nagyvárad mérnökök és építészek társasága igen tisztelt tagjainak becses tudomására hozni, miszerint f. hó 28-án este fél 8 órakor a Széchenyi-szálloda külön éttermében egyik kiváló tisztelt kartársunk tiszteletére összejövetel lésszen, amelyre ezuton is felkérem kartárs urakat, méltóztatásuk tiszteletünk és ragaszkodásunknak teljes kifejezést adandó, — teljes számban megjelenni. Kartársi üdvözléssel: *Tilkár.*

* **A nyolczszoros betörő ügye.** Az aradi rendőrségnél a vizsgálat egyre folyik Gáspár Ferencz ellen, ki a Bölöny-házba betört. Gáspár az eddigiek szerint nyolcz betörést követett el az utóbbi időben. Egy detektivet Temesvárra küldött az aradi rendőrség, mert több ezüst tárgy egy ottani zálogházban van becsapva. Egy aradi zálogházban több ékszert találtak, melyeket Gáspár Szegeden lopott. Így hát bizonyossá vált, hogy Schwalm János szegedi földbirtokosnál is ő tört be. Kassai betörésének, melyet Kovács József földbirtokosnál követett el, hűnjelét egy ékszer alakjában hasonlóképen egyik aradi zálogintézetben találták meg. Rásütötték ezeken kívül, hogy Bölöny József volt intendánsnál is ő tört be Nagyváradon. Most még miskolci, zombori és egy harmadik aradi betörésének bebizonyítása volna hátra. Az aradi rendőrség munkáját megnehezíti, hogy az említett városok közül egy sem állapította meg, hogy Gáspár ott járt volna.

* **Elhalasztott esküvő.** Mint igaz, őszinte részvétellel értesülünk dr. *Persz Adolf* kir. kath. jogakadémiai tanárnak leányát *Arankát*, ki e héten esküdött volna örök hűséget vőlegényének *Benkő* Ernőnek, sajnálatos szerencsétlenség érte. Menetközben megcsuszott és lábát súlyosabb természetű sérülés érte. Emiatt természetesen a nov. 30-ra kitűzött esküvő is halasztást szenved.

* **A véres kardpárbaj áldozata.** Dr. *Pályi* Ede szerkesztő állapota iránt fővárosszerte érdeklődés nyilvánul. A beteg állapota kielégítő, sőt tegnap óta javul. Másfél nap óta nincs láza. A mi a Pályi-Köpösdý párbaj nyomán keletkezett *Palotai-Köpösdý* ügyet illeti, a segítők tegnap délben találkoztak — s hír szerint — jegyzőkönyvileg intézték el az affért. Ep így nem valószínű az sem, hogy a Pályi segítői és *Melzer Gyula* között felmerült ügy fegyveresen intéztetnék el.

* **A vámpanama ügye.** A vámvisszaélések tárgyában, mint már említettük, döntött *Rimler Károly* polgármester-helyettes. A már elbocsátott *Papp Sándoron* kívül *Beczka Artur* vámfelügyelőt, *Horváth János* vámellenőrt, *Takács, Szabó* és *Heperli* vámkezelőket állásukból elbocsátotta; míg *Tallhammer, Rigli Ferencz* és *Mertz István* vámkezelőket pedig pénzbüntetéssel sújtotta. *Tallhammer* és *Szabó* vámkezelők nyugdíjazásukat kérik a várostól, jelen körülmények között azonban absurdum volna a nyugdíjazásuk, legfeljebb csak akkor volna ez indokolva, ha a büntető-bíróság is befejezte az ügyet. A polgármester-helyettes ugyanis az összes iratokat átteszi a kir. ügyészséghez, a bünyenyítő eljárás megejtése végett.

* **Halálozás.** Résztvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Székely István mint veje, gyermekei: *Izabella, Gyula, Etelka* és *Kálmán* mint unokák és számos rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják szeretett anyós nagyanya, nagynéne és rokonnak özvegy *Séra Józsefné* szül. *Tatay Erzsébet* ev. ref. lelkész özvegyének f. évi nov. 25-én délután 2 órakor életének 77-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 27-én d. u. 1/4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a biharmegyei közkörházból az olasz-i temetőben örök nyu-

gaiomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1901. november 25. Aldás és béke poraira!

* **»Választási epizódok«** cím alatt kötetbe foglalva kiadom mindazon tréfát és kortesfogást, melyet a lezajlott képviselőválasztásoknál elkövettek; ugyszintén a korú sóoták szövegét is. Felkérem mindazokat, a kik ilyenekről értesültek, sziveskedjenek velem azokat haladéktalanul közölni és egyben tudomra adni, hogy közleményük a forrás felemelítésével jelenhet-e meg. *Székely Tivadar*. VIII., József-körut, 20.

IRODALOM.

Irodalmi jelentés.

Karácsony előtt fogja elhagyni a sajtót b. e. *Nogáll János* püspök remek magyarsággal fordított *Kempis Tamás: Krisztus követésének* hatodik kiadása. — A legtermékenyebb magyar askenkai író művei, tudjuk, mily hatással voltak és vannak is a léleket fellendülésre. — A *Szent Vincze-intézet*, a melyet a boldogult alapított, rendezte sajtó alá és adja ki. — *Karácsonyi ajándéknak* alkalmas különösen ugyanezen mű nagy 8. r. illusztrációkkal ellátott salonkiadása, a mely a kötés minőségéhez képest 4, 6, 8 frt. A népszerű kiadás ára angol vászonkötésben kereszt-kötéssel küldve 50 kr., legalább is 25 pld. bérmentes küldéssel példányonként 40 kr. Ugyanitt kapható: 2. *Scupuli Lőrincz »Lelki Harcza«* vászonkötésben 1 frt 20 kr.

3. **Boldogasszony követése**, félvászonba kötve 1 frt 20 kr.

4. **Keresztény vezérczikkek**; elmélkedések a keresztény vallás sarkalatos igazságairól. Ara füzve 75 kr., kötve 1 frt.

5. **Csarnok**. Utmutatóba a ker. hitélet ügyére. Ara kötve 1 frt 50 kr.

6. **Az Urangyala**. Ara füzve 1 frt, kötve 1 frt 20 kr.

7. **Aldozatlángok**. Imakönyv, angolvászonba kötve 40 kr.

8. **Szentek tudománya**. Papnövendékeknek ajánlva. Ara kötve 1 frt 50 kr.

9. **Nadamecum sacerdotale**. Ara kötve 60 kr.

10. **Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve az Ültáriszentségről**. Ara angolvászonkötésben 1 frt 50 kr.

11. **Szeráfhangok Szent Teréziáról**. Ara angol vászonkötésben 1 frt 20 kr.

12. **Liliomszálak**. Néhány diszkötésű példány áll rendelkezésünkre. Ara 2 frt.

Sacerdotes etiam erga sacra.
Nagyvárad, 1901. nov. 24-én.

A Szent Vincze-intézet igazgatósága

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR

Kedd: San-toy.

Szerda: Az államtitkár ur.

Csütörtök: Vörös talár (K. Hegyesi Mari vendégfellépte).

Péntek: Faust.

Szombat: Faust.

Vasárnap:) d. u. Három pár cipő.
) este Suhancz.

Vasárnap a színházban. A *Kis szökevény* kedves, bájos melódiái mindig vonzának publikumot a színházba. A vasárnap délutáni előadást is telt ház nézte végig. *Amon* Margitnak gyönyörű tánczát, *Bérczi* Gyulának ügyes mókáit tapsviharral jutalmazták. A »hogy volt«-ok a földszinti állóhelyen azonban valószínű orkánná lettek, a mi annyira éktelen és fülsértő volt, hogy nem ártana a rendőrségnek

egyik-másik nem éljenző hanem sivító inas urfit leinteni.

Este Szigligetinek egyik legjobb népszínművét a *Czigányt* adták, Rózsi szerepében K. *Hegyesi* Marival. Teljesen beilleszkedett az ábrándos szerelmében kitartó, választottjához hű cigányleány szerepébe s művészi adta vissza az elhagyott jegyes lelkében dúló fájdalmakat. Felvonásközökben többször hívták a lámpák elé. *Bognár* János Zsiga cigányja egyik legjobb szerepe ennek a sokoldalú színésznek, körül ezuttal is az elismerés hangján kell szólóanunk. (m).

Szigligeti-Színház.

Folyószám 60.

Idénybérlet 58.

Nagyváradon, kedden, 1901. nov. 26-án

SAN-TOY.

Kínai daljáték.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászkék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, nov. 27-én

Az államtitkár ur.

Vigjáték

ZENE ES MUVESZET.

Burmester hangversenye.

Burmester Willy mai hangversenye iránt élénken érdeklődik a közönség s alig várja, hogy a jelenkor legnagyobb hegedűmesterének játékában alkalma nyíljon gyönyörködni.

Budapestten tartott hangversenye alkalmából oly nagy sikere volt, hogy közkívánatra még egy hangversenyt fog a jövő hóban rendezni.

A mestert *Mayer Mahr* berlini zongoratanár kíséri, kinek önálló számai szintén nagy élvezetet fognak nyújtani. A hangverseny este 8 órakor tartatik meg a Fekete Sas színtermében.

A hangversenyt rendező *Berger* czég felkéri azokat, akik előjegyeztek, sziveskedjenek jegyeiket kiváltani délelőtt 10 óráig.

MULATSAG.

A Kath. Legényegylet házi-estélye.

A nagyvárad Katholikus Legényegylet vasárnap este szépen feldiszipített egyleti helyiségében családias jellegű mulatságot tartott, a szüreti mulatságon részt vett szereplők javára.

Az estélyt jól összeállított műsor nyitotta meg. *Papp* Ferencz sikerülten szavalta el *Petőfi »Kont és társai«* cz. szép költeményét. Utána az egyesületi zenekar adott elő szépen magyar dalokat. *Kremlicza* Lajos »Magdolna« cz. vallásos költemény elszavalásával hatotta meg a hallgatóságot, mely után ismét a zene-

kar játszott. Kremlicza Lajos nagy derűtséget keltő kupléi után tánczra kerekedett a fiatal-ság és a késő éjjeli órákig járták fesztelenül jókedvvel.

A mulatságon megjelent hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Báthori Sándorné, Bottó Péterné, Barza Józsefné, Daka Jánosné, Iványi Istvánné, Joó Ferenczné, özv. Kauczil Istvánné, Lökösházi Béláné, Morvay Vilibáldné, Nemes Ferenczné, Nagy Károlyné, Oláh Lajosné, Pápa Lajosné, özv. Popovits N.-né, Papp Lajosné, özv. Papp Sándorné, Tamás Pálné, Tóth Józsefné, Varga N.-né.

Leányok: Báthory Terézia, Bottó Viktória, Daka Ilonka, Iványi Juliska, Joó Karolin, Kauczil Emma, Kauczil Mariska, Lökösházy Ilonka, Nemes Ilonka, Oláh Mariska, Pápa Vilma, Papp Margit, Papp Erzsike, Popovits Etelka, Tamás Erzsike, Tóth Karolin, Varga Etelka.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irtá: Sienkiewicz Henrik.

28.

— Nézze csak mennyi galgócza!

— Igen, cziczus, galgócza!

Delet harangoztak. A nap heve diadalmaskodva terjesztette ki uralmát. A fenyves gyantailattal töltötte meg a levegőt; s a tó sima tükrével, mintha aludnék.

A sétálók nemsokára a vendéglőhöz értek s egy öreg bükkfa árnyában, terített asztal mellé telepedtek. Polanieczki odaintette a pinczért, a ki kopott kabátjában, alázatosan s mégis képzeldő önhittséggel hajlongott előttük. Megrendelték az ebédet, aztán bágyadtan, némán jártatták végig tekintetüket a tavon s a környező hegylánczon.

Néhány lépésnyire egy csomó lilimot bepermetezett a vizsugár, a mely szökdecselve ugrott föl s esett vissza egy szikladiszes medenczébe.

Emilie asszony a virágokra mutatott.

— Ha tó partján ülök s lilimott látok, — mondta, — mindig Olaszország jut eszembe.

— Igaz, — felelt Polanieczki. — Annyi tavat s annyi lilimot nem is találunk sehol a világon.

— A szép Italia valóban tündérország! — jegyezte meg Waskovski. — Évek óta ott töltöm az őszi időnyt s öreg napjaimra Rómában fogok letelepedni. Róma olyan, mint a tulvilág előcsarnoka, a honnan megpillanthatjuk az örök fényességet! Októberben újra oda vezet utam!

— Meenyire irigylem! — kiáltott föl Chwastowska asszony.

— Litka most tizenkét éves, — szólt egy gondolat behatása alatt a tanár.

— Tizenkét év és három hónap, uraim! — szakította félbe a leányka.

— És három hónap! ... Jól van. Elfogadjuk. Igaz, hogy korához képest kissé gyermekes, de utóvégre, miért ne mutathatók meg neki Róma remekeit? Emlékünkben mi sem marad meg jobban, mint az, a mit gyermekkorunkban láttunk. Gondoljon egyet, asszonyom, s októberben induljunk együtt Italia felé.

— Sajnos, nem vagyok szabad. Fontos dolgok kényszerítenek, hogy a telet Varzóban töltsöm.

— S szabad kérdeznünk, hogy mik azok? Emilie asszony elmosolyodott.

— Az első s egyszersmind a legfontosabb — felelt ujjal mutatva Polanieczkire, — ennek az urak a megházasítása. Mord külseje alatt szerelmes szív rejtőzik.

Polanieczki elutasítólag intett kezével, míg a tanár jellegzetes ártatlansággal kérdezte:

— Ah, ugy! Ön megházasítja. S még mindig Mária kisasszony a kiválasztott?

— Ugyanaz. Ilyen állapotban jön meg Krzemienből s hiába igyekszik, nem hitetheti el velünk, hogy ott nem hagyta szívét.

— Végre is, nem tagadom, ha már ennyire vallat!

A mint így beszélgettek, ijedten vették észre, hogy Litka rosszul lett. A fuldoklási roham újra ismétlődött. Anyja kétségbeesetten fogta át karjaival, Polanieczki a vendéglőbe futott jégért s a tanár odahozott egy kerti padot, a melyre lefektették a szegény kis szenvedőt. Emilie asszony sápadt ajakkal, beczégető szóval suttogott:

— Elfáradtál, édes, messze volt az ut. Igaz, az orvos megengedte. De olyan meleg van! Ne félj, lelkem ... elmulik megint ... Ugy-e, jobban vagy már? Egyetlen drága kincesem!

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Uj főispánok és kitüntetések.

Budapest, nov. 25. (Saj. tud. táv.) A hivatalos lap mai száma közli a főispáni kinevezéseket. Csanádmegye főispánjává Meskó, Csongrádvármegye főispánjává Csathó alispán, Latinovics Pál képviselő Bács-Bodrog megye főispánjává, Kramolin Viktor pozsonvi főügyész helyettes pedig Nyitra főispánjává lett kinevezve. — Lonovics a Szent István-rend kiskeresztjével, Thuróczy volt főispán pedig a Lipót-rend lovagkeresztjével lett kitüntetve.

Ügyvédgyűlés.

Budapest, nov. 25. (Saj. tud. táv.) Nagy lelkesedéssel fogadták el Nagy Dezső indítványát, hogy közigazgatási bíróságoktól polgári ügyek elveendők és bíróságok hatáskörébe utasítandók. Szaporítandók a járásbíróságok, meghonosítandó a vándor-bírói intézmény, a végrehajtás állami közegekkel legmérsékeltebb díjjal foganatosítandó. Olyan községekben, hol kir. közjegyző nincs, az ügyvédek bizassanak meg hasonló funkcióval. Mindezek tárgyában a kormányhoz felterjesztést fognak intézni.

Elmenekült bandita.

Konstantinápoly, nov. 25. Musból jelentik, hogy Antranisz, annak az örmény bandának a vezére, a mely hatalmába kerítette az örmény kolostort, keresztül vágta magát a kolostort bekerítő török csapatokon és elmenekült. (M. T. I.)

A képzőművészeti társulat ülése.

Budapest, nov. 25. (Saj. tud. ávir.) Ma az Országos Képzőművészeti társulat választmánya Andrassy Tivadar gróf elnöklete alatt ülést tartott. Benkő Kálmán igazgató jelentést tett a képzőművészetről. Indítványozza, vétessék alapszabályba, hogy a kiállítandó műtárgyakon, a felírás és jelzéseken kívül, semmi felírást illetve jelzést alkalmazni ne lehessen. Indítványát megnyugvással tudomásul vették.

A búrok győzelme.

Johannesburg, nov. 25. Abban a harcban, amelyet az angolok Buys búr parancsnokkal Villiersdorp mellett vívtak, az angol csapatok parancsnoka elesett és három angol tiszt megsebesült. A vasuti ezrednek egyik csapatát a búrok elfogták. Más angol csapatrészeknek is voltak veszteségeik. A vasuti csapatot Buys emberei bekerítették. (M. T. I.)

Az özv. czárné Gmundenben.

Gmunden, nov. 25. Feodorovna Maria özvegy czárné tegnap este Kopenhágából ideérkezett. A cumberlandi hercegnő a hercegekkel és hercegnőkkel eléje utazott Scherdungig. A gmundeni pályaudvaron a cumberlandi herceg és Mary hannoveri hercegnő fogadta a czárnét. (M. T. I.)

Az orosz kormány válasza.

Konstantinápoly, november 25. Az orosz kormány most válaszolt a porta legutóbbi távirati körjegyzékére. Az orosz kormány azt mondja válaszában, hogy azok a tárgyalások, a melyek a négy nagyhatalmasság kabinetjei között konstantinápolyi képviselőik eszmecseréje alapján folynak, merőben adminisztratív természetű kérdésekre vonatkoznak és semmi-kép sem érintik Kréta politikai ügyeit. (M. T. I.)

Spanyol zavargások.

Madrid, november 25. Corunnában és Carthagénában több népgyűlés volt, amelyeken heves beszédek mondtak az új adótörvény ellen. Granadában a diákok betörték a színházba és nagy rémületet okoztak. Néhány ember elájult. Barcelonában a munkások valamennyi csoportjának képviselői tiltakozó gyűlést tartottak az adótörvény ellen, amelyet zsarnoki törvénynek mondtak. A szónokok felszólították a munkásokat, hogy készüljenek az általános sztrájkra. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, nov. 25.

Buza októberre	— — — — —	7.84
Buza áprilisra	— — — — —	8.80
Tengeri	— — — — —	5.14
Rozs okt.	— — — — —	6.69
Zab ápr.	— — — — —	6.98
Káposzta, repce, sug.	— — — — —	—

Értéktőzsde

Budapest, nov. 25.

Osztrák hitel	— — — — —	625.50
Magyar hitel	— — — — —	629.50
Allamvasut	— — — — —	624.50
Rimamurányi	— — — — —	416.—
Magyar jelzálog	— — — — —	433.—
Szolgatartási	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1901. nov. 25-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	118.—
Magyar koronajáradék	— — — — —	93.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	92.80
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	99.75
Horvath-szlavónföldterhermentesítési kötvény	— — — — —	93.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	173.50
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	145.50
Osztrák járadék papírban	— — — — —	98.75
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	98.75
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	118.90
Osztrák korona járadék	— — — — —	95.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	139.50
Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16.20
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	644.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	635.—
Párisi vista	— — — — —	95.12
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — — —	19.04
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.12
London vista	— — — — —	239.45
20 márkás arany	— — — — —	25.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívó.

Van szerencsém vidám szívvel tisztelt vendégeim és ismerőseim becses tudomására hozni, hogy november hó 25-én reggeli 5 órakor

Szőke Jákob Disznó elhunyt.

Hosszas hizás után ZSIVÁNOVICS ANTAL hentes magához szőlítá s temetése

ma, kedden este 8 órakor

lesz, melyre tisztelt vendégeimet, jó ismerőseimet becses családjával együtt tisztelettel meghívom.

Kedélyes disznótor

a „WÖBER“-szálloda díszes éttermében.

Friss kolbász, véres, májos, tündős, jó toros káposzta és turós csusza mind fog párologni a tálban. — Valamint *tisztán kezelt kükküllőmenti és püspöki boraim.* — *Frissen csapott dupla márcziusi és bajor sör.*

Pontos kiszolgálásról, mérsékelt ár mellett gondoskodom.

Szives látogatást kér 247.

Kecskeméty István,
vendéglős.

12240/1901. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága 1901. évi november hó 14-én és folytatva tartott ülésében 302-11115. kgy. szám alatt kelt határozatával az ujonnan szervezett II-od osztályu fogalmazói állásnak választás útján leendő betöltését a december havi rendes közgyűlés napirendjére kitűzte, egyidejűleg a pályázat meghirdetését elrendelte.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik az ujonnan szervezett s a folyó évi december havi rendes közgyűlésen választás

útján betöltendő 1200 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményvel jávaldalmazott II-od osztályu fogalmazói állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeket *méltóságos Dr. Beöthy László főispán urhoz — mint a kijelölt választmány elnökéhez — folyó évi december hó 7. napjának délután 5 órájáig* annyival is inkább nyujtsák be, mivel a később beadott pályázati kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1901. nov. hó 23-án.

Rimler Károly,
polgármester-helyettes.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

225-0-122

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdal szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.